



## «Min familie i historien»

Den norske historiske forenings historiekonkurranse for ungdomsskolen og videregående skole  
2020/2021

---

### Juryens uttalelse

Til årets konkurranse kom det inn 1014 bidrag. Til finalerunden var det med 48 bidrag, 17 i klassen for ungdomsskole og 31 i klassen for videregående skole.

Årets bidrag har god kvalitet og stor tematisk bredde. Elevene løser oppgaven på mange forskjellige måter - noen velger å legge vekt på å formidle en god fortelling, mens andre legger større vekt på det vitenskapelige. Juryen har forsøkt å vektlegge ulike hensyn, både den godt fortalte fortellingen, den personlig engasjerte historien samt den vitenskapelige og håndverksmessige undersøkelsen. Felles for vinnerbidragene er at de har klare mål og god kildebruk. Ikke minst viser prisvinnernes personlige engasjement at historien betyr noe for dem.

Juryen har i år lagt spesielt merke til at kvaliteten på filmbidragene er markant bedret, og vinnerne i både ungdomsskole- og videregående klassen er i år filmproduksjoner. Flere evner nå å utnytte filmmediets potensiale til formidling av historie. Produksjonene er profesjonelle, men viktigst er det at elevenes egen stemme kommer tydeligere fram.

Vinnerne får diplom og bok samt pengepremie på henholdsvis 5.000 kr for 1. pris, 3.000 kr for 2. pris, 2.000 for 3. pris. Alle deltakere i konkurransen får diplom. Et tilfeldig bidrag blir honorert med en deltakerpremie på 1.000 kroner.

Juryen har bestått av: Berit Lundberg (Dokka vgs.), Anne Kjersti Jacobsen (Hauger ungdomsskole), Ketil Knutsen (Universitetet i Stavanger). Sekretær for juryen: Karsten Korbøl (HIFO).

Oslo, 30.05.21

### Prisvinnere i klassen for videregående skole

#### **1. pris Kristian S. Gamborg-Nilsen, *Om storsamfunnets behandling av taterne*, Jessheim videregående skole.**

Kristian S. Gamborg-Nilsen ønsker å finne ut mer om sine forfedre som var tater. Spesielt er han interessert i å finne ut hvordan storsamfunnet behandlet taterne og hvorfor enkelte av forfedrene ble kriminelle. Prisvinneren bidrar dermed med å kaste lys over et viktig tema i norsk historie som ikke har vært framtrødende i den nasjonale fortellingen. Dette er en svært godt fortalt fortelling med en profesjonell bruk av filmmediet. Gjennom en god veksling mellom mikro- og makrohistorie klarer han å få fram ulike perspektiver ved historien. Juryen er spesielt imponert over den nyanserte og kildestyrte fortellingen, og der det ikke finnes kildemateriale trekkes det rimelige antagelser og mulige forklaringer. Gamborg-Nilsen er også forbilledlig åpen om sin egen forskningsprosess og sitt engasjement. Dette er solid historikerhåndverk og en helstøpt undersøkelse og fortelling.

## **2. pris Tone Spetalen, Min tantes liv som utviklingshemmet: lykkelig eller ulykkelig?, Oslo katedralskole.**

Tematikken for Tone Spetalens undersøkelse er behandlingen av utviklingshemmede fra 1960-tallet og fram mot vår tid. Ved å se nærmere på sin grandtantes historie får vi et bilde av endringer i denne behandlingen. Selv om behandlingen på mange måter har blitt bedre, var grandtantes liv lagt fra problemfritt, spesielt følelsen av å «ikke passe inn» gjorde livet vanskelig. Spetalen gir oss en sterk og følelsesladd fortelling. Men gjennom den får forfatteren også fram sitt personlige engasjement. Undersøkelsen har et rikt kildemateriale som brukes godt og som får fram ulike syn og forklaringer. Besvarelsen er svært godt skrevet.

## **2. pris Sunniva Skaar Dale, «Alle slette gutters ideal» - om oppvekst på skolehjem og min tippoldefars forbryterske tilbøyelighet, Amalie Skram videregående skole.**

Hvordan var livet for guttene på Falstad og Bastøy? Hvordan ble tippoldefarens liv preget av oppholdene på skolehjemmene? Dette er spørsmålene Sunniva Skaar Dale undersøker i sin besvarelse. Hun beskriver den strenge disiplinen på skolehjemmene, at han flere ganger forsøkte og rømme og at livet etter oppholdene ble preget av kriminalitet. Selv om det er en sterk fortelling, evner Dale å tegne et nyansert bilde. Ut fra et rikt kildemateriale som Dale virkelig har gått inn i, trekkes rimelige, men heller ikke entydige konklusjoner.

## **3. pris, Victor Frank, Kirkerud gård og endringer i landbruket, Bjertnes videregående skole**

Victor Frank bor på gården Kirkerud i Hakadal som blir utgangspunkt for undersøkelsen. Mer konkret ser han på fordeler og ulemper ved mekaniseringen av jordbruket i årene etter andre verdenskrig. Han viser de store endringene som har funnet sted i landbruket og hvilke konsekvenser de har hatt både på et mikro- og makronivå. Frank bruker et godt kildemateriale som får fram disse endringene, og som også blir grunnlaget for hans refleksjoner, drøftinger og konklusjoner.

## **3. pris, Amanda Gangsøy, Havet gir og havet tar. En historie om sjømannen Audun Gangsøy, Notodden videregående skole.**

Amanda Gangsøy ønsker å finne ut hvordan samfunnsforholdene preget morfarens liv. Fortellingen strekker seg fra 1930-tallet fram mot 2000. Det er en kronologisk fortelling som får fram endringer i velferdsstaten, men også sjømannslivet. Gjennom besvarelsen tas det aktive grep for å sammenligne perioder i fortiden med situasjonen i dag. Besvarelsen er godt skrevet med god kildebruk.

## **Prisvinnere i klassen for ungdomsskolen**

### **1. pris: Jacob Spenning Dahlback, Min familie i historien, Kråkerøy ungdomsskole.**

I denne filmen setter Dahlback sammen oldeforeldrenes og resten av familiens dramatiske opplevelser under andre verdenskrig og viser hvilke konsekvenser de fikk for familien. Oldefar ble arrestert og sendt i militær arbeidsleir, oldemor ble igjen alene med sine barn, og på toppen av det hele blir hennes bror henrettet som følge av å ha nektet ordre. Filmen viser hvordan vanlige mennesker ble merket av krigen i lang tid. Det var ikke bare maxmanusene som fikk merke krigen, sier Dahlback. En familiefar og lærer kunne havne i arbeidsleir, en politimann kunne bli offer for dødsstraff, og menneskene rundt fikk livene sine endret. Juryen berømmer Dahlbacks gode vekslinger i perspektiver, fakta og kildebruk og egne refleksjoner. Gjennom et solid, grundig og reflektert kildearbeid blir fortellingen dokumentert og levendegjort. Juryen er imponert over den dramaturgisk godt fortalte fortellingen og elevens tydelige refleksjoner. På den måten viser Dahlback at historien er viktig for ham.

### **2. pris. Andreas Ringen, Oldefaren jeg aldri fikk oppleve, Kråkerøy ungdomsskole.**

Andreas Ringens undersøkelse handler om oldefaren, fiskehandleren og motstandsmannen Arne Ludvik Ringen. I 1942 blir han en del av Milorg og en viktig del av hans motstandsarbeid besto i å skjule og frakte flyktninger over grensen til Sverige. Besvarelsen har gode refleksjoner og god og variert kildebruk. Ringen har skrevet en velformulert fortelling som setter enkeltmennesket inn i en større sammenheng. Han mestrer også å anvende kildene og samtidig være personlig.

**2. pris. Karl Oliver Häger Krabberød, Min oldefar Edgar Sammenselgs farefulle liv, Kråkerøy ungdomsskole.**

Utgangspunktet for Karl Oliver Häger Krabberøds undersøkelse er oldefaren Edgar Sammenselg som vokste opp i Estland. Under andre verdenskrig hjalp han mennesker med å flykte til Finland før han selv også måtte flykte. Først gikk flukten til Finland før den endte opp i Sverige. Dette er en sterk, grundig og reflektert fortelling der mikrohistorien brukes til å kaste lys over makrohistorien på en fin måte.

**3. pris. Ingrid Wiig-Andersen, Fra matros til skytter og kaptein, Presterød ungdomsskole.**

Ingrid Wiig-Andersens besvarelse handler om oldefaren og hans liv som hvalfanger. Den skildrer hverdagslivet ombord, men også dramatiske hendelser under andre verdenskrig hvor mannskapet ble tatt til fange. Dette er et grundig arbeid der fortellingen om oldefaren bidrar til å kaste lys over noe større enn seg selv. Wiig-Andersen reflekterer godt om hvalfangstens betydning og klarer å sette oldefarens historie inn i en større sammenheng. Hun trekker også seg selv inn i fortellingen, noe som viser engasjement.

**3. pris. Jenny Tørring, Prester mot nazismen, Hedemarken friskole.**

Objektet for Jenny Tørrings undersøkelse er hennes oldefar Einar Bjorvand, som var prest. Besvarelsen omhandler hans studievalg, men kretser mest rundt spørsmålet om hvordan det var å være prest under andre verdenskrig. Undersøkelsen er preget av et godt kildeutvalg som brukes aktivt. Gjennom en godt fortalt fortelling får Tørring fram både den store og den lille historien. Hun viser også hvordan historien har relevans for vår tid samt at den engasjerer henne personlig og betyr noe for henne.

## Årets deltakerpriser

**Thenuja Premakanthan, Kuben vgs**

**Siri Z. Kjelstadli, Spjeklavik vgs**

**Mathea Valle-Olsen, Presterød ungdomsskole**

Historiekonkurransen støttes  
av Stiftelsen Fritt ord.



Historiekonkurransen er medlem  
av nettverket Eustory

